

BANKA QENDRORE E REPUBLIKËS SË KOSOVËS
CENTRALNA BANKA REPUBLIKE KOSOVA
CENTRAL BANK OF THE REPUBLIC OF KOSOVO

Anketa e Kreditimit Bankar

Numër 8

G U S H T 2 0 2 1

BANKA QENDRORE E REPUBLIKËS SË KOSOVËS
CENTRALNA BANKA REPUBLIKE KOSOVA
CENTRAL BANK OF THE REPUBLIC OF KOSOVO

Anketa e Kreditimit Bankar dhe Pritjeve për Inflacionin

Numër 8

BOTUES

© Banka Qendrore e Republikës së Kosovës

Departamenti i Analizave Ekonomike
dhe i Stabilitetit Financiar

33 Garibaldi, Prishtinë 10000

Tel: ++383 38 222 055

Fax: ++383 38 243 763

Faqja e internetit

www.bqk-kos.org

Adresa elektronike

economic.analysis@bqk-kos.org

Përmbajtja

Anketa e Kreditimit Bankar	4
Hyrje	4
Përmbledhja e rezultateve	4
Kutia 1. Metodologjia	7
Zhvillimet në standardet kreditore, në kushtet dhe rregullat kreditore, si dhe në kërkesën për kredi	8
Kreditë ndaj ndërmarrjeve	8
Standardet kreditore	8
Kushtet dhe rregullat	9
Kërkesa për kredi	9
Kreditë ndaj ekonomive familjare	10
Standardet kreditore	10
Kushtet dhe rregullat	11
Kërkesa për kredi	12
Financimi	13
Rezultatet e pyetjeve të fokusuara: Ndikimet e Covid-19 në sektorin bankar	14
Pritjet për Inflacionin	14
Metodologjia	15
Përmbledhja e rezultateve	15

Anketa e Kreditimit Bankar

Hyrje¹

Me qëllim të rritjes së kapaciteteve analitike për një vlerësim sa më të mirë të dinamikave të kreditimit në Kosovë dhe pritjeve për zhvillimet në nivelin e çmimeve, Banka Qendrore e Republikës së Kosovës (BQK) ka dizajnuar dhe realizuar një anketë me bankat komerciale që operojnë në tregun bankar në Kosovë. Raporti që do të analizoj rezultatet e këtij anketimi do të publikohet në frekuencë tremujore në web-faqen e BQK-së, me qëllim që të ofrojë një pasqyrë më të gjerë rreth perceptimit të rrezikut të bankave dhe gatishmërinë e bankave për të dhënë hua, si dhe, sjelljes së ekonomive familjare dhe ndërmarrjeve kundrejt dinamikave në kreditim, si pasojë. Ky raport evidenton sjelljen kreditore për periudhën e tremujorit të dytë të vitit 2021, dhe pritjet e bankave për dinamikën në kreditim për tremujorin e tretë të vitit 2021.

Përveç pyetjeve standarde, në këtë anketë u shtuan edhe disa pyetje shtesë. Këto pyetje kanë për qëllim të pasqyrojnë ndikimin e pandemisë në rritjen e rrezikut kreditor gjatë vitit 2021, si dhe ndikimin në dinamikën e ofertës dhe kërkesës kreditore sipas sektorëve ekonomik.

Përmbledhja e rezultateve²

Rikuperimi i aktivitetit ekonomik në vend si rezultat i lehtësimit të masave kufizuese për parandalimin e përhapjes së virusit Covid-19, pritjet për rritje të vizitave nga diaspora kundrejtë viteve paraprake si dhe zgjerimi i grupeve prioritare për vaksinim kundër Covid-19 në vend rezultuan që tremujori i dytë i vitit 2021 të karakterizohet me rritje të theksuar të aktivitetit kreditor nga sektori bankar. Rritja vjetore e stokut të gjithsej kredive tejkaloi nivelin e rritjes vjetore të kreditimit para pandemisë. Gjithashtu, kreditë e reja shënuan rritje të konsiderueshme në krahasim me tremujorin e njëjtë të vitit të kaluar, si dhe në krahasim me tremujorin paraprak. Këto dinamika të kreditimit u ndikuan në një masë dukshëm më të madhe nga kërkesa për kredi, e cila shënoi rritje më të madhe kundrejt lehtësimit të ofertës kreditore. Tutje, zhvillimet e lartpërmendura diktuan edhe pritjet më optimiste të bankave si në lehtësim të ofertës kreditore ashtu edhe të rritjes së kërkesës për kredi gjatë tremujorit të tretë të vitit 2021.

Sipas bankave, kreditimi nga ndërmarrjet gjatë këtij tremujori u ndikua pozitivisht në një masë më të madhe nga kërkesa kreditore, përderisa oferta kreditore kishte lehtësim më të ulët. Në kuadër të ofertës kreditore, bankat raportuan se kanë lehtësuar deri në një masë standardet kreditore të aplikuar gjatë vlerësimit të aplikacioneve të ndërmarrjeve për kredi në tremujorin e dytë të vitit 2021. Standardet kreditore u lehtësuan në nivel më të lartë për NVM-të se sa për ndërmarrjet e mëdha (tabela 1). Ndryshimet në standardet kreditore u ndikuan pozitivisht kryesisht nga mbështetja e kredive nga FKGK, lehtësimi i masave kufizuese për përhapjen e virusit Covid-19, si dhe presioni i rritur i konkurrencës në sektorin bankar.

Për tremujorin e tretë të vitit 2021, pritjet e bankave konsistojnë kryesisht në lehtësim të përafërt të standardeve kreditore me tremujorin aktual. Ngjashëm, oferta kreditore pritjet të jetë më e favorshme për NVM-të kundrejt ndërmarrjeve të mëdha. Pesë prej bankave pjesëmarrëse, e prej tyre tre me rëndësi sistemike, presin që mbështetja e FKGK-së për NVM-të do të ndikojë në lehtësim të standardeve që do të aplikojnë në kredi. Gjithashtu, kontribut pozitiv pritjet të ketë edhe lehtësimi i

¹ Për informata më të detajuara rreth qëllimit dhe historikut të anketës së kreditimit bankar në BQK, shikoni publikimin "Anketa e Kreditimit Bankar dhe Pritjeve të Inflacionit" Nr. 1.

² Pyetësori dhe seria kohore e rezultateve të AKB-së janë në dispozicion në faqen e internetit të BQK-së, nën vegzën e Anketës së Kreditimit Bankar.

masave kufizuese kundër virusit Covid-19, rritja e presioneve të konkurrencës, pozita e kënaqshme e likuiditetit, si dhe rritja e tolerancës ndaj rrezikut.

Kushtet dhe rregullat e aplikuara nga bankat me rastin e dhënies së kredive për ndërmarrjet u lehtësuan, mirëpo në një nivel të ulët. Kushte dhe rregulla të lehtësuara u aplikuan kryesisht për NVM-të përmes rritjes së shumës së kredisë, uljes së kërkesës për kolateral, si dhe uljes së normës së interesit në një nivel më të ulët. Faktorët që ndikuan në lehtësimin e kushteve dhe rregullave për NVM-të ishin mbështetja e FKGK-së, perspektiva e përmirësuar në tregun vendor, lehtësimi i masave kufizuese kundër Covid-19, si dhe rritja e presioneve të konkurrencës në sektorin bankar. Ndërkohë, për tremujorin e tretë të vitit 2021, bankat presin lehtësime të kushteve dhe rregullave kryesisht për NVM-të, edhe pse në nivel më të ulët se sa në tremujorin e dytë 2021. Lehtësimet pritet të aplikohen kryesisht përmes uljes së kërkesave për kolateral dhe rritjes së shumës së kredisë. Ngjashëm me tremujorin aktual, mbështetja nga FKGK pritet të ketë rolin kyç për lehtësimet për këtë segment.

Gjatë tremujorit të dytë 2021, kërkesa e ndërmarrjeve për kredi bankare rezultoi të jetë rritur në nivel dukshëm më të lartë në krahasim me tremujorin paraprak. Kjo rritje rezultoi të jetë në një nivel të përafërt me pritjet e bankave për TM2 2021 të shprehura në anketën e kaluar. Indeksi pozitiv që rezultoi pas indeksimit të përgjigjeve të bankave lidhur me kërkesën për kredi, i atribuohet kryesisht kërkesës nga NVM-të, përderisa kërkesa për kredi nga ndërmarrjet e mëdha rezultoi me një indeks pozitiv më të ulët. Kërkesën për kredi nga ndërmarrjet bankat i'a atribuon kryesisht rritjes së kërkesës për financimin e investimeve fikse dhe financimin e inventarëve dhe kapitalit punues. Kërkesa për financimin e investimeve fikse këtë tremujor u karakterizua me rritje të theksuar për dallim nga pesë anketat e kaluara, ku në katër prej tyre kishte indeks negativ, dhe në tremujorin paraprak kishte indeks pozitiv por marginal. Përkundër pritjeve për aktivitet të rritur ekonomik në vend, pasiguritë rreth dinamikave të përhapjes potenciale të varianteve të reja të virusit Covid-19 gjatë tremujorit të ardhshëm mund t'i ketë ndikuar pritjet e bankave për kërkesë për kredi më të ulët gjatë tremujorit të ardhshëm krahas këtij aktual nga të dy kategoritë e ndërmarrjeve (tabela 1). Faktorët potencial që pritet të ndikojnë në rritjen e kërkesës për kredi nga ndërmarrjet pritet të jenë nevoja për financimin e inventarëve dhe kapitalit punues dhe financim të investimeve fikse.

Kreditë e reja për ekonomitë familjare gjatë tremujorit të dytë 2021 kishin rritje të konsiderueshme në krahasim me tremujorin paraprak, e gjithashtu edhe me periudhën e njëjtë të vitit të kaluar. Ngjashëm me kreditimin e ndërmarrjeve, kërkesa për kredi ishte nxitësi kryesor i dinamikave të aktivitetit kreditues për ekonomitë familjare gjatë periudhës raportuese. Përkundër nivelit të ulët aktual të lehtësimeve, standardet kreditore të aplikuara për ekonomitë familjare rezultojnë të jenë lehtësuar në një nivel më të lartë se sa pritjet e bankave për periudhën e njëjtë të deklaruara në anketën e kaluar. Përkundër prospekteve për rikuperim të aktivitetit ekonomik, bankat presin që standardet kreditore për ekonomitë familjare gjatë tremujorit të ardhshëm të lehtësohen në një nivel më të ulët krahasuar me këtë tremujor, e veçanërisht për kreditë konsumuese (tabela 1). Lehtësimi i masave kufizuese kundër virusit Covid-19 dhe presioni i rritur i konkurrencës pritet të jenë faktorët kyç përcaktues të standardeve kreditore të aplikuara nga bankat për ekonomitë familjare.

Kushtet dhe rregullat për kreditë e reja për ekonomitë familjare u lehtësuan deri në një masë. Lehtësimi i kushteve dhe rregullave ishte më i lartë për kreditë për blerjen e shtëpive kundrejt atyre konsumuese. Kushtet dhe rregullat u lehtësuan kryesisht përmes uljes së normës së interesit, uljes së kërkesës për kolateral, si dhe zgjatjes së maturitetit të kredive. Faktorët kyç që ndikuan në lehtësimin e kushteve dhe rregullave të kreditimit për ekonomitë familjare gjatë tremujorit të dytë të vitit 2021 ishin presioni i rritur i konkurrencës, perspektiva e mirë në tregun vendor në përgjithësi dhe atij bankar në veçanti, si dhe lehtësimi i masave kufizuese kundër Covid-19. Për tremujorin e tretë të vitit 2021, bankat deklaruan se presin që kushtet dhe rregullat për kredi për ekonomitë familjare të lehtësohen deri në një masë. Lehtësimi i kushteve dhe rregullave pritet të jetë më i lartë për kreditë për blerjen e shtëpive, kryesisht përmes zvogëlimi i normës së interesit, uljes së kërkesave

për kolateral, si dhe zgjatjes së maturitetit të kredive. Lehtësimi i masave kufizuese për parandalimin e përhapjes së virusit Covid-19, perspektiva e mirë e tregut bankar, si dhe pozita e kënaqshme e likuiditetit pritet të jenë faktorë nxitës të lehtësimeve të kushteve dhe rregullave të aplikuara nga bankat gjatë TM3 2021.

Rritja e theksuar e kërkesës për kredi e segmentit të ekonomive familjare gjatë tremujorin e dytë të vitit 2021 mund t'i atribuohet deri në një masë ndikimit që kishin lehtësimi i masave kufizuese për parandalimin e përhapjes së virusit Covid-19 gjatë këtij tremujori, pritet për zgjerimin e grupeve prioritare për vaksinim në vend dhe numrit më të lartë të vizitave nga diaspora (tabela 1). Bankat raportuan për rritje më të lartë të kërkesës për kredi për blerjen e shtëpive kundrejt kërkesës për kredi konsumuese. Saktësisht, tetë nga gjithsej nëntë banka pjesëmarrëse në anketë, deklaruan rritje të kërkesës për kredi në përgjithësi. Bankat raportuan se kjo rritje u ndikua pozitivisht nga pothuajse të gjithë faktorët e listuar në anketë, saktësisht nga prospektet e favorshme në tregun e patundshmërisë, rritja e konfidencës së konsumatorëve dhe nevoja për financimin e shpenzimeve të konsumit. Në tremujorin e tretë të vitit 2021, bankat presin rritje të kërkesës për kredi nga ekonomitë familjare, megjithëse pothuajse të përgjysmuar në krahasim me tremujorin aktual. Rezultatet e anketës sugjerojnë se bankat presin që të njëjtët faktorë që ndikuan kërkesën për kredi në këtë tremujor të kontribuojnë edhe gjatë tremujorit të ardhshëm, mirëpo me një intensitet më të ulët.

Tabela 1. Vlerësimi i bankave për ndryshimet në ofertën dhe kërkesën kreditore

	Oferta (Standardet kreditore)		Kërkesa	
	TM2 2021	TM3 2021 (pritjet)	TM2 2021	TM3 2021 (pritjet)
Ndërmarrjet	↑	↗	↑	↗
NVM	↑	↑	↑	↗
Ndërmarrjet e mëdha	↗	↗	↑	↗
Ekonomitë familjare	↗	↗	↑	↑
Kredi për blerjen e shtëpive	↑	↑	↑	↑
Kredi konsumuese	↑	↗	↑	↗

 Lehtësim i standardeve kreditore/Rritje e kërkesës për kredi (indeks pozitiv mbi 0.20)
 Lehtësim i standardeve kreditore/Rritje e kërkesës për kredi (indeks pozitiv nën 0.20)
 Kryesisht pandryshime (indeks pozitiv/negativ deri 0.05)
 Shtrëngim i standardeve kreditore/Rënie e kërkesës për kredi (indeks negativ nën 0.20)
 Shtrëngim i standardeve kreditore/Rënie e kërkesës për kredi (indeks negativ mbi 0.20)

Burimi: BQK.

Masat lehtësuese rregullatore të ndërmarra nga BQK, si moratoriumi apo shtyrja e pagesës së kësteve të kredisë në periudhën mars – qershor 2020 dhe vazhdimi i ristrukturimeve përgjatë vitit 2020 dhe 2021, mundësuan që rreziku kreditor të qëndroj në nivele të ulëta. Sidoqoftë, bankat në anketën e kaluar deklaruan se presin që ndjeshmëria e sektorit ndaj këtij rreziku të shfaqet gjatë tremujorëve vijues të vitit 2021. Për tremujorin e dytë, bankat deklaruan për përmirësim të cilësisë së portfolios, ku përgjigjet e tyre rezultuan me indeks negativ që nënkupton rënie të raportit të KJP-ve ndaj gjithsej kredive si për ndërmarrjet ashtu edhe për ekonomitë familjare. Njëkohësisht, bankat nuk presin që ky tregues të ketë ndryshime të rëndësishme gjatë tremujorit të ardhshëm, duke rezultuar në indeks pozitiv mirëpo marginal.

Për dallim nga anketa e kaluar, rezultatet e anketës për periudhën në fjalë tregojnë që financimi i bankave u rrit në një nivel më të ulët në krahasim me tremujorin e kaluar. Financimi i bankave në këtë tremujor u dominua nga rritja e depozitave afatshkurtra të ekonomive familjare. Financimi nga

depozitat e ndërmarrjeve dhe nga bankat amë gjithashtu shënoi rritje, mirëpo në nivel më të ulët. Gjatë tremujorit të ardhshëm, bankat nuk presin ndryshime të rëndësishme në qasjen në financim. Financimi përmes depozitave të ekonomive familjare pritet të jetë i pandryshueshëm, ndërsa financimi nga depozitat e ndërmarrjeve pritet të kontribuoj negativisht në financimin e bankave.

Kutia 1. Metodologjia

Pyetësi i Anketës së Kreditimit Bankar

Pyetësi i AKB është i bazuar në forma të standardizuara të pyetësorëve të përdorur nga Bankat Qendrore të vendeve të eurozonës dhe më gjerë. Megjithatë, pyetësi i BQK për AKB është modifikuar dhe përshtatur që në mënyrën më të mirë dhe më gjithëpërfshirëse të paraqet zhvillimet e kreditimit në sektorin bankar në Kosovë.

Pyetësi i AKB përbëhet nga 19 pyetje, të cilat mbulojnë ndryshimet në ofertën dhe kërkesën për kredi, faktorët që kontribuojnë në këto ndryshime si dhe qasjen në financim të sektorit bankar, në baza tre mujore. Pyetjet mbi kreditimin bankar fokusohen në dy kategori kryesore: (i) kreditë ndaj ndërmarrjeve, dhe (ii) kreditë ndaj ekonomive familjare. Për më tepër, kreditë ndaj ndërmarrjeve nën-kategorizohen në kreditë ndaj NVM-ve dhe kreditë ndaj ndërmarrjeve të mëdha, përderisa kreditë ndaj ekonomive familjare nën-kategorizohen në kreditë për blerjen e shtëpive dhe kreditë konsumuese. Për të gjitha kategoritë e lartpërmendura, ndryshimet në ofertën kreditore përcaktohen nga standardet kreditore të aplikuara gjatë aprovimit të kredive, kushtet dhe rregullat e aplikuara për kreditë e reja, norma e aprovimit të kredive, si dhe faktorët që ndikojnë në ndryshimet e tyre. Ndërsa, ndryshimet në kërkesën për kredi përcaktohen nga kërkesa për kredi (numri i aplikacioneve për kredi), cilësia e aplikacioneve të pranuar për kredi, si dhe faktorët që e ndikojnë kërkesën për kredi. Pyetjet e anketës kryesisht janë të formuluar për ndryshimet gjatë tre muajve paraprak dhe pritet për tre muajt e ardhshëm. Gjithashtu, pyetjet mbulojnë kreditë edhe në aspekt të maturimit të tyre dhe valutës në të cilën lëshohen.

Përveç pyetjeve standarde, pyetësi i AKB mund të përmbajë edhe pyetje shtesë mbi çështje specifike me interes për shpjegimin e zhvillimeve në sektorin bankar. Përderisa pyetjet standarde mbulojnë një periudhë tre-mujore, pyetjet shtesë mund t'i referohen ndryshimeve gjatë një periudhe kohore më të gjatë. Në anketim marrin pjesë nëntë nga dhjetë bankat që operojnë në Kosovë³. Rrjedhimisht, bankat pjesëmarrëse përfaqësojnë tregun e përgjithshëm bankar dhe sigurojnë një përfaqësim të duhur statistikor, duke marrë parasysh se përfaqësojnë rreth 98 përqind të aseteve të gjithsej sektorit bankar dhe 99.8 përqind të gjithsej kreditimit në sektorin bankar.

Pjesëmarrësve të anketës u kërkohet të tregojnë në mënyrë cilësore forcën e çdo shtrëngimi ose lehtësimi apo forcën e çdo ulje ose rritje, duke raportuar ndryshimet përmes pesë shkallëve si: (i) shtrënguar / ulur në mënyrë të konsiderueshme, (ii) shtrënguar / ulur në një masë, (iii) e pandryshuar, (iv) lehtësuar / rritur në një masë ose (v) lehtësuar / rritur në mënyrë të konsiderueshme.

Gjenerimi i rezultateve të anketës së kreditimit bankar

Kuantifikimi i përgjigjeve të marra nga bankat individuale dhe agregimi i tyre për të paraqitur ndryshimet në nivel sektori arrihet përmes gjenerimit të një indeksi. Ky indeks gjenerohet për çdo kategori e nën-kategori të secilës pyetje, duke dhënë në këtë mënyrë një njësi kuantifikuese për përgjigjet e marra në nivel të sektorit. Fillimisht, përgjigjeve u përcaktohet një vlerë në bazë të forcës së ndryshimeve, konkretisht përgjigjeve ku bankat kanë deklaruar shtrëngim/ulje të konsiderueshme u përcaktohet vlera - 1, vlerë dyfish më e madhe se sa ajo e përcaktuar për përgjigjet kur bankat deklarojnë shtrëngim / ulje deri në një masë (vlerë prej -0.5). Ngjashëm, përgjigjet kur kemi lehtësim/rritje të konsiderueshme kanë vlerë 1, përderisa ato me lehtësim/rritje deri në një masë u përcaktohet vlera 0.5. Rezultatet po ashtu janë të peshuara në bazë të peshës që secila prej bankave ka në gjithsej kreditimin e sektorit bankar. Përfundimisht, pesha e secilës bankë sipas pjesëmarrjes në tregun e kredive shumëzohet me vlerën e përcaktuar në bazë të intensitetit të përgjigjes së dhënë, duke fituar indeksin në fjalë.

Më tutje, agregimi i indeksit në nivel sektori bëhet përmes shumës së indekseve të fituara për secilën bankë. Vlerat e indeksit janë në mes të -1 dhe 1, ku vlerat pozitive të indeksit paraqesin lehtësim, rritje apo kontribut pozitiv dhe në kontrast vlerat negative paraqesin shtrëngim, rënie apo kontribut negativ.

³ Banka e cila nuk është përfshirë në anketë është Komercialna Banka e cila ka aktivitet kreditor të limituar.

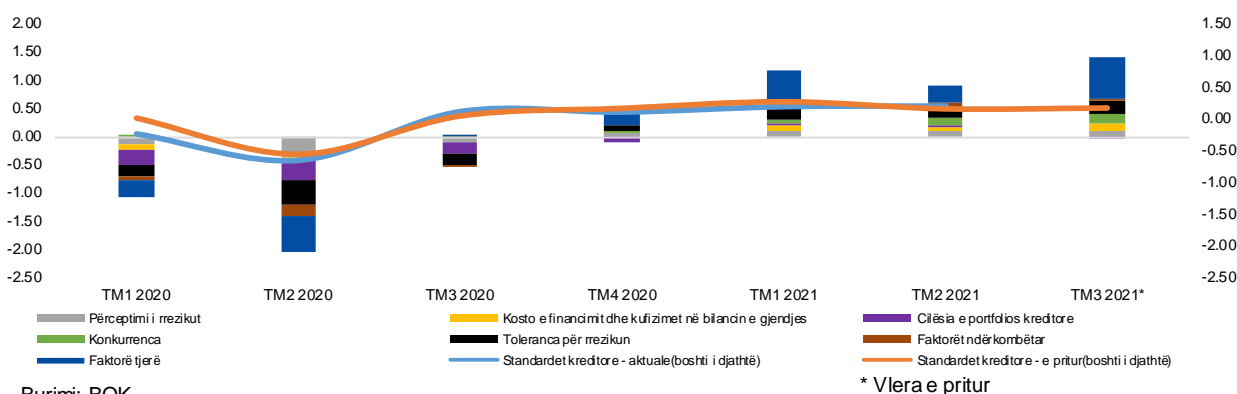
Zhvillimet në standardet kreditore, në kushtet dhe rregullat kreditore, si dhe në kërkesën për kredi

Kreditë ndaj ndërmarrjeve

Standardet kreditore

Gjatë tremujorit të dytë të vitit 2021, standardet kreditore (udhëzimet e brendshme të bankave apo kriteret për aprovimin e kredive) të aplikuara për ndërmarrjet në përgjithësi paraqesin lehtësim të njëjtë me tremujorin paraprak me indeks pozitiv prej 0.28. Në anketën e kaluar (TM1 2021), bankat kishin deklaruar se presin standarde kreditore të lehtësuara në një nivel të përafërt me atë aktual (grafiku 1).

Grafik 1. Ndryshimet në standardet kreditore të aplikuara për ndërmarrjet dhe faktorët që kontribuon

Në kuadër të kredive për ndërmarrjet, bankat deklaruan indeks pozitiv 0.28 për ndryshimet në standardet kreditore për NVM-të, dhe indeks pozitiv më të ulët 0.12 për ndërmarrjet e mëdha. Saktësisht, ky rezultat u ndikua nga përgjigjet e tre bankave pjesëmarrëse të cilat deklaruan lehtësim deri në një masë të standardeve kreditore për NVM-të, përderisa vetëm një nga bankat deklaroi të njëjtën për ndërmarrjet e mëdha.

Rol kryesor në lehtësimin e standardeve kreditore të aplikuara nga bankat në TM2 2021, rezulton të kenë luajtur mbështetja e ndërmarrjeve në kreditim nga FKGK me një indeks pozitiv prej 0.52 (përgjigje nga pesë banka), lehtësimi i masave kufizuese për parandalimin e përhapjes së virusit Covid-19 me indeks pozitiv prej 0.32, si dhe rritja e presioneve të konkurrencës në tregun bankar me indeks pozitiv prej 0.31. Në linjë me ofertën e lehtësuar, norma e aprovimit të kredive për ndërmarrjet shënoi rritje në këtë periudhë, kryesisht për NVM-të (indeks pozitiv prej 0.31).

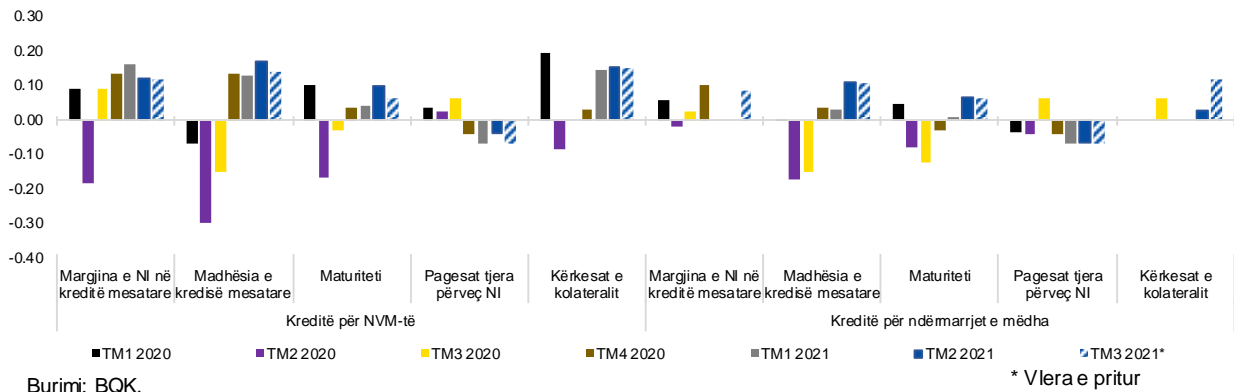
Bankat pritjet t'i lehtësojnë standardet kreditore deri në një masë gjatë TM3 2021, duke u bazuar në pritjet për rimëkëmbjen e ekonomisë në vend, si pasojë e vaksinimit të popullsisë dhe gjendjes pandemike të përmirësuar. Katër nga nëntë bankat pjesëmarrëse, prej tyre tre me rëndësi sistemike, presin që mbështetja e FKGK-së për NVM-të të vazhdojë të ketë kontributin kryesor në lehtësim të standardeve kreditore. Gjithashtu, kontribut pozitiv pritjet të ketë lehtësimi i masave kufizuese për parandalimin e përhapjes së Covid-19, rritja e presioneve të konkurrencës, pozita e kënaqshme e likuiditetit, si dhe rritja e tolerancës ndaj rrezikut. Konkretisht, lehtësimi i standardeve kreditore pritjet të jetë në një nivel të përafërt me tremujorin aktual, ku pas indeksimit të përgjigjeve rezultoi një indeks pozitiv për NVM-të prej 0.25, dhe indeks pozitiv prej 0.12 për ndërmarrjet e mëdha.

Përderisa, norma e aprovimit të kredive për ndërmarrjet nuk pritjet të ketë ndryshime të rëndësishme për të dy kategoritë e ndërmarrjeve.

Kushtet dhe rregullat

Në TM2 2021, në përgjithësi, kushtet dhe rregullat e aplikuara nga bankat me rastin e dhënies së kredive për ndërmarrjet (kushtet dhe rregullat përkatëse të një kontrate të caktuar për kredi) u lehtësuan mirëpo në një nivel të ulët (grafiku 2). Lehtësimi i kushteve dhe rregullave kryesisht i përket NVM-ve, përderisa për ndërmarrjet e mëdha ndryshimi ishte marginal. Konkretisht, për NVM-të lehtësim deri në një masë kishte në madhësinë e shumës së kredive të aprovuara dhe kërkesat për kolateral, me indeks prej 0.17 dhe 0.15, respektivisht, përderisa norma e interesit rezultoi me indeks pozitiv më të ulët prej 0.12.

Grafik 2. Ndryshimet në kushtet dhe rregullat e aplikuara për ndërmarrjet

Faktori me kontributin kryesor dhe indeks të lartë pozitiv në lehtësimin e kushteve dhe rregullave ishte mbështetja e NVM-ve nga FKGK me indeks pozitiv prej 0.56. Gjithashtu, pozitivisht kontribuan edhe perspektiva e mirë në tregun vendor e perceptuar nga bankat, lehtësimi i masave kufizuese për përmbajtjen e shpërndarjes së virusit Covid-19, si dhe rritja e presioneve të konkurrencës.

Bankat gjatë TM3 2021 pritet të aplikojnë kushte dhe rregulla të lehtësuara mirëpo në nivel të ulët. Në këtë kontekst, ngjashëm me tremujorin aktual bankat deklaruan që presin lehtësime të kushteve dhe rregullave kryesisht për NVM-të, përmes uljes së kërkesave për kolateral (indeks pozitiv 0.15) dhe rritjes së madhësisë së shumës së kredive (indeks pozitiv 0.14). Për ndërmarrjet e mëdha, bankat nuk pritet të ofrojnë ndonjë ndryshim të rëndësishëm të kushteve dhe rregullave. Faktor me kontribut pozitiv në kushtet dhe rregullat për kreditë e reja dhe me indeks pozitiv 0.48, pritet të jetë mbështetja e FKGK-së për NVM-të. Gjithashtu, lehtësimi i masave kufizuese për parandalimin e përhapjes së virusit Covid-19 dhe rritja e presioneve të konkurrencës janë faktorë tjerë që sipas bankave pritet të ndikojnë në lehtësim të kushteve dhe rregullave gjatë TM3 2021.

Kërkesa për kredi

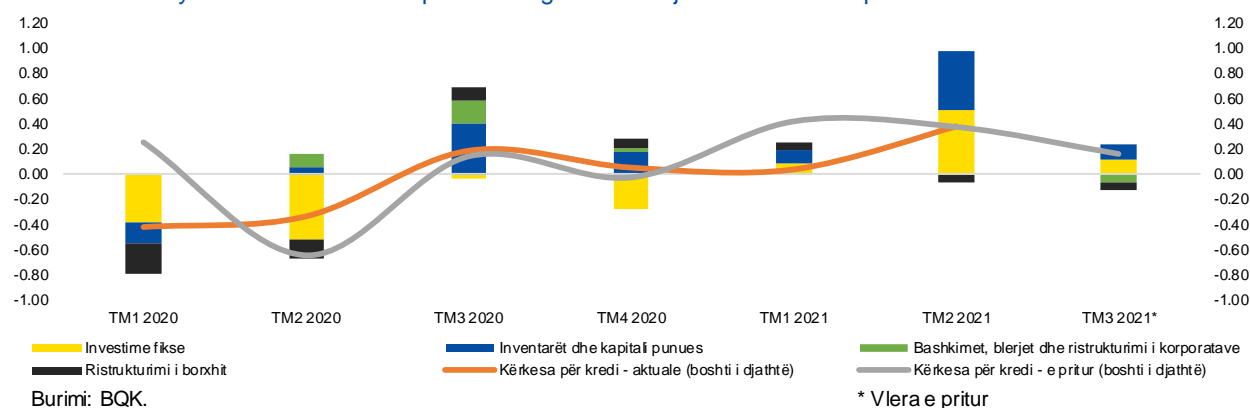
Gjatë tremujorit të dytë të vitit 2021, kërkesa për kredi nga ana e ndërmarrjeve shënoi rritje dukshëm më të lartë krahasuar me TM1 2021. Gjithashtu, rritja e kërkesës për kredi rezultoi të jetë në një nivel të përafërt me pritjet e bankave për TM2 2021 të shprehura në anketën e kaluar (TM1 2021) (grafiku 3). Konkretisht, kërkesa për kredi nga NVM-të u rrit me një indeks pozitiv prej 0.55, përderisa ndryshimet në kërkesën nga ndërmarrjet e mëdha gjeneruan indeks pozitiv më të ulët prej 0.23. Indeksi i gjeneruar për kërkesën për kredi u ndikua nga përgjigjet e shtatë bankave të cilat deklaruan rritje të kërkesës, për më tepër një bankë me rëndësi sistemike dhe peshë të madhe në kreditimin e sektorit bankar deklaroi rritje të konsiderueshme të kërkesës për kredi. Rikthimi i aktivitetit ekonomik të sektorëve më të prekur të ndërmarrjeve, si pasojë e lehtësimit të masave të ndërmarra për parandalimin e përhapjes së Covid-19 dhe nevoja për investime ndikoi që kërkesa për kredi nga ndërmarrjet të ketë rritje.

Sipas anketës, rritja e kërkesës për kredi nga NVM-të u ndikua në masë të madhe nga rritja e kërkesës për financimin e investimeve fikse dhe financimin e inventarëve dhe kapitalit punues me indeks pozitiv prej 0.52 dhe 0.46, respektivisht. Rezultati i kërkesës për financimin e investimeve fikse u përcaktua nga përgjigjet e shtatë prej nëntë bankave pjesëmarrëse të cilat deklaruan rritje të këtij faktori. Rritja e kërkesës për investime fikse sygjeron rimëkëmbjen e subjekteve ekonomike të cilat pas një viti kryesisht të kërkesës për likuiditet akut, filluan me kërkesën për financimin e investimeve kapitale, që nënkupton zgjerim tutje të aktiviteteve biznesore.

Cilësia e aplikacioneve të pranuar kishte përmirësim deri në një masë gjatë TM2 2021, kryesisht për aplikacionet për kredi nga NVM-të me indeks pozitiv prej 0.15.

Sipas anketës, gjatë TM2 2021 raporti i kredive jo-performuese të ndërmarrjeve ndaj gjithsej kredive gjeneroi indeks negativ prej 0.17, për herë të parë që nga TM1 2020, e që nënkupton përmirësim të cilësisë së portfolios kreditore.

Grafik 3. Ndryshimet në kërkesën për kredi nga ndërmarrjet dhe faktorët që kontribuan

Përkundër pritjeve për aktivitet të rritur ekonomik në vend, pasiguria rreth përhapjes më të madhe e varianteve të reja të virusit Covid-19 gjatë tremujorit të ardhshëm, mund t'i ketë shtyrë bankat që të presin kërkesë më të ulët se sa në tremujorin aktual. Kërkesa pritjet të ketë rritje dukshëm më të ulët për të dy segmentet e ndërmarrjeve krahasuar me TM2 2021, e veçanërisht për NVM-të me indeks të ulët pozitiv prej 0.17. Faktorë me kontribut pozitiv në kërkesën për kredi pritjet të jenë nevoja për financimin e inventarëve dhe kapitalit punues dhe investimeve fikse me indeks të ulët pozitiv prej 0.12 për të dy llojet e kredive. Njëkohësisht, bankat nuk presin ndryshim të rëndësishëm në cilësinë e aplikacioneve për kredi nga ndërmarrjet.

Gjatë tremujorit të ardhshëm, bankat presin që raporti i kredive jo-performuese për ndërmarrjet të kalojë sërish në indeks pozitiv edhe pse marginal, saktësisht 0.08.

Kreditë ndaj ekonomive familjare

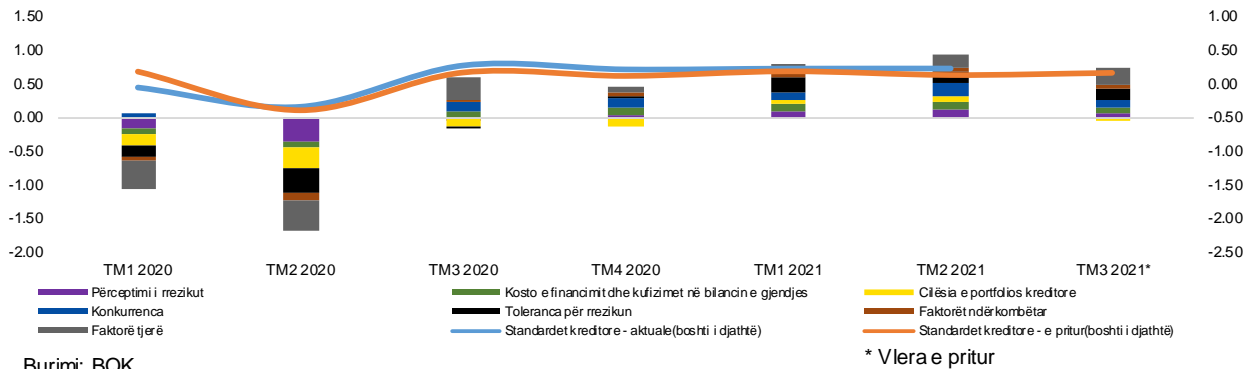
Standardet kreditore

Standardet kreditore të aplikuara për ekonomitë familjare gjatë tremujorit të dytë të vitit 2021 përgjithësisht u lehtësuan, duke gjeneruar indeks pozitiv prej 0.25 për kreditë për blerjen e shtëpive dhe indeks pozitiv prej 0.24 për kreditë konsumuese. Pritjet për tremujorin e dytë të deklaruara nga bankat në anketën e kaluar, gjithashtu sugjerorin për lehtësim të standardeve kreditore të aplikuara mirëpo në një nivel më të ulët (grafiku 4). Njëkohësisht, bankat deklaruan të kenë rritur dukshëm normën e aprovimit të kredive për ekonomitë familjare, dhe atë në një masë më të madhe për kreditë

për blerjen e shtëpive, me indeks pozitiv prej 0.59, se sa për kredi konsumuese me indeks pozitiv prej 0.44.

Faktorë që kontribuan pozitivisht në lehtësimin e standardeve kreditore ishin rritja e presioneve të konkurrencës (indeks pozitiv prej 0.39), perspektiva e mirë e tregut të brendshëm (indeks pozitiv prej 0.29), si dhe pozita e kënaqshme e likuiditetit të sektorit bankar në vend (indeks pozitiv prej 0.24).

Grafik 4. Ndryshimet në standardet kreditore të aplikuara për ekonomitë familjare dhe faktorët që kontribuan

Në tremujorin e tretë 2021, bankat presin standarde kreditore të lehtësuara deri në një masë për ekonomitë familjare mirëpo me një indeks pozitiv më të ulët se sa në këtë tremujor. Standardet kreditore pritet të lehtësohen në një nivel më të lartë për kreditë për blerjen e shtëpive se sa për kreditë konsumuese, me indeks pozitiv prej 0.21 dhe 0.15, respektivisht. Standardet kreditore pritet të ndikohen pozitivisht nga rritja e presioneve të konkurrencës dhe nga lehtësimi i masave kufizuese për parandalimin e përhapjes së virusit Covid-19. Njëkohësisht, bankat presin rritje të nivelit të aprovimit të kredive, por në nivel më të ulët krahasuar me vlerat aktuale në TM1 2021. Niveli i aprovimit të kredive pritet të rritet në një masë më të madhe për kreditë për blerjen e shtëpive se sa për kreditë konsumuese me indeks pozitiv prej 0.31 dhe 0.10, respektivisht.

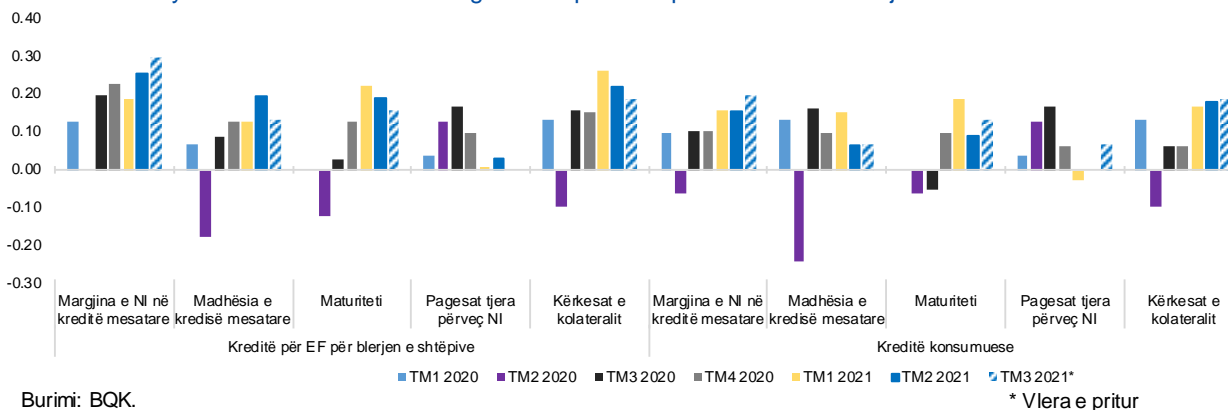
Kushtet dhe rregullat

Kushtet dhe rregullat për kreditë e reja për ekonomitë familjare përgjithësisht u lehtësuan në tremujorin e dytë të vitit 2021. Lehtësimi i kushteve dhe rregullave ishte më i lartë për kreditë për blerjen e shtëpive se sa për kreditë konsumuese. Pothuajse të gjitha kushtet dhe rregullat për kreditë për blerjen e shtëpive të përfshira në anketë u lehtësuan, përveç pagesave tjera përveç interesit që mbetën të pandryshuara. Saktësisht, bankat aplikuan normë më të ulët të interesit (indeks pozitiv prej 0.25), ulën kërkesat për kolateral (indeks pozitiv prej 0.22), rritën shumën e kredive të aprovuara (indeks pozitiv prej 0.20), si dhe zgjatën maturitetin e kredive (indeks pozitiv prej 0.19). Ndërsa për kreditë konsumuese bankat aplikuan lehtësime në nivel më të ulët, kryesisht në kërkesat për kolateral (indeks pozitiv prej 0.18) dhe në normën e interesit (indeks pozitiv prej 0.16) (grafiku 5).

Faktorët kryesor që kontribuan në lehtësimin e kushteve dhe rregullave të aplikuara janë kryesisht presioni i rritur i konkurrencës, perspektiva e mirë e tregut vendor në përgjithësi dhe atij bankar në veçanti, si dhe pozita e kënaqshme e likuiditetit të sektorit. Gjithashtu, në këto lehtësime ndikoi edhe lehtësimi i masave kufizuese për parandalimin e shpërndarjes së virusit Covid-19.

Për tremujorin e tretë të vitit 2021, bankat deklaruan se presin që kushtet dhe rregullat për kredi për ekonomitë familjare të lehtësohen deri në një masë. Ngjashëm me tremujorin aktual, lehtësimi i kushteve dhe rregullave pritet të jetë më i lartë për kreditë për blerjen e shtëpive se sa për kreditë konsumuese. Kryesisht, kushtet dhe rregullat për kreditë për blerjen e shtëpive pritet të lehtësohen përmes zvogëlimit të normës së interesit me indeks pozitiv prej 0.30, uljes së kërkesave për kolateral me indeks pozitiv prej 0.19, si dhe zgjatjes së maturitetit një nivel më të ulët me indeks pozitiv prej 0.16.

Grafik 5. Ndryshimet në kushtet dhe rregullat e aplikuara për ekonomitë familjare

Burimi: BQK.

* Vlera e pritur

Përderisa, për kreditë konsumuese, kushtet që pritet të lehtësohen janë ulja e normës së interesit dhe ulja e kërkesave për kolateral me indeks pozitiv prej 0.20 dhe 0.19, respektivisht. Lehtësimi i masave kufizuese për parandalimin e përhapjes së virusit Covid-19, perspektiva e mirë e tregut bankar, si dhe pozita e kënaqshme e likuiditetit pritet të jetë faktorët nxitës të lehtësimeve të kushteve dhe rregullave të aplikuara nga bankat gjatë TM3 2021.

Kërkesa për kredi

Lehtësimi i masave kufizuese për parandalimin e përhapjes së virusit Covid-19 gjatë këtij tremujori, pritet për zgjerimin e grupeve prioritare për vaksinim në vend dhe numrin e lartë të vizitave nga diaspora, që sugjerojnë për normalizim deri në një masë të aktivitetit ekonomik u reflektuan në rritje të theksuar të kërkesës për kredi nga ekonomitë familjare në tremujorin e dytë të vitit 2021. Bankat raportuan për rritje më të lartë të kërkesës për kreditë për blerjen e shtëpive se sa për kreditë konsumuese. Tetë nga gjithsej nëntë banka pjesëmarrëse në anketë deklaruan rritje të kërkesës për kredi në përgjithësi (tri prej bankave raportuan për rritje të konsiderueshme), ku pas indeksimit të përgjigjeve rezultoi indeks pozitiv prej 0.63. Kërkesa për kredi për blerjen e shtëpive kishte një indeks pozitiv prej 0.63, ndërsa për kreditë konsumuese kishte indeks pozitiv prej 0.48. Nëse krahasojmë rezultatet aktuale të kërkesës për kredi me pritetet e bankave të deklaruara në anketën e kaluar për të njëjtën periudhë, niveli aktual i rritjes së kërkesës është dukshëm më i lartë, ndikuar nga vlera aktuale e kërkesës për të dy kategoritë të cilat janë shumëfish më të larta se sa pritetet e deklaruara nga bankat (grafiku 6).

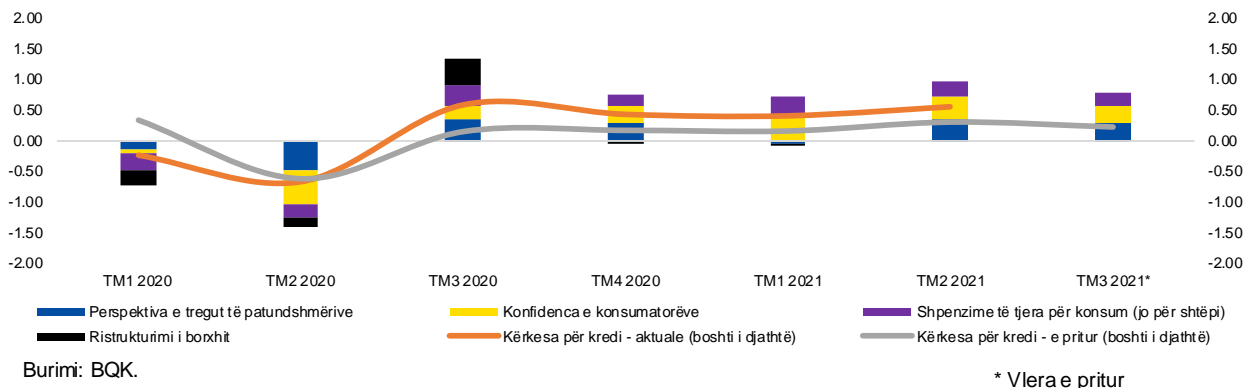
Kjo rritje u ndikua pozitivisht nga tre prej faktorëve të listuar në anketë, saktësisht nga përmirësimi i perspektivës në tregun e patundshmërive, rritjes së konfidencës së konsumatorëve dhe nevojës për financim të konsumit me indeks pozitiv prej 0.38, 0.35 dhe 0.26, respektivisht. Cilësia e aplikacioneve të pranuar nga ekonomitë familjare për kredi gjatë këtij tremujori u përmirësua dukshëm për të dy llojet e kredive, e veçanërisht për kreditë për blerjen e shtëpive (indeks pozitiv prej 0.40).

Sa i përket portfolios kreditore për ekonomitë familjare, bankat deklaruan përmirësim të cilësisë së portfolios kreditore. Ndryshimet në cilësinë e portfolios reflektuan përgjigjet për rënie të raportit të kredive jo-performuese ndaj gjithsej kredive për ekonomitë familjare, e që rezultuan në indeks negativ prej 0.21 për herë të parë që nga TM1 2020. Këto ndryshime u deklaruan nga katër banka pjesëmarrëse, ku dy prej tyre janë me rëndësi sistematike.

Në tremujorin e tretë të vitit 2021, bankat presin rritje të kërkesës për kredi deri në një masë për ekonomitë familjare, mirëpo në nivel më të ulët se sa rritja në tremujorin aktual. Bankat deklaruan se presin rritje të kërkesës për kredi për blerjen e shtëpive me indeks pozitiv prej 0.35, përderisa kërkesa për kredi konsumuese rezultoi me indeks pozitiv të ulët prej 0.14. Rezultatet e anketës

sugjerojnë se bankat ia atribuuan këto pritje perspektivës së mirë në tregun e patundshmërive, rritjes së konfidencës së konsumatorëve, dhe rritjes së kërkesës për financim të shpenzimeve tjera.

Grafik 6. Ndryshimet në kërkesën për kredi nga ekonomitë familjare dhe faktorët që kontribuan

Për dallim nga tremujori aktual (TM2 2021) bankat presin që cilësia e portfolios kreditore e ekonomive familjare të mbes e pandryshuar gjatë tremujorit të tretë të vitit 2021.

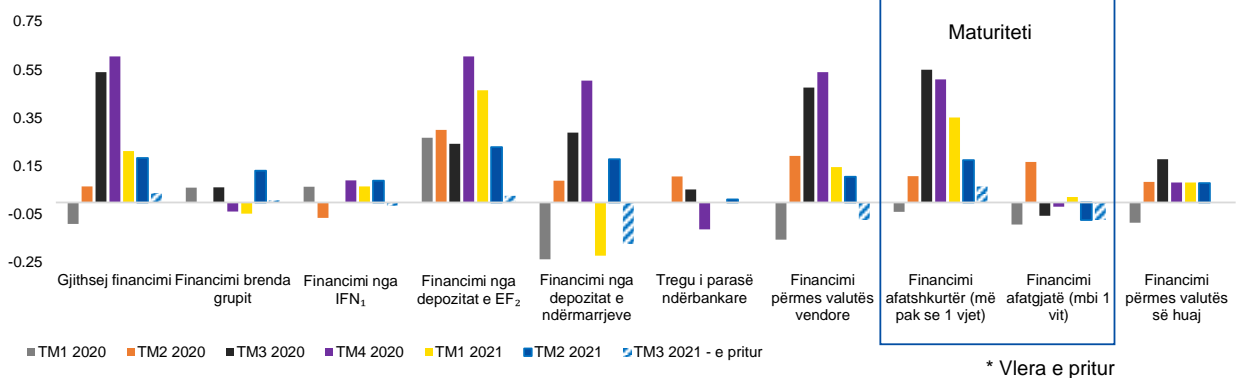
Njëkohësisht, bankat deklaruan se presin përmirësim deri në një masë të cilësisë së aplikacioneve për kredi nga ekonomitë familjare, kryesisht për kreditë për blerjen e shtëpive me një indeks pozitiv prej 0.25.

Financimi

Bankat raportuan rritje të qasjes në financim gjatë tremujorit të dytë të vitit 2021. Duke marrë parasysh modelin tradicional të sektorit bankar në Kosovë, financimi vazhdoi të dominohet nga depozitat e ekonomive familjare.

Për dallim nga anketa e kaluar, rezultatet tregojnë që financimi i bankave u rrit në një nivel më të ulët, ku dominuan depozitat e ekonomive familjare me një indeks prej 0.23 (0.47 në TM1 2021). Depozitat nga ndërmarrjet dhe financimi nga bankat amë gjithashtu kontribuan pozitivisht në financimin e sektorit bankar mirëpo me një indeks të ulët pozitiv prej 0.18 dhe 0.13, respektivisht (grafiku 7). Sipas maturitetit, depozitat afatshkurtra ishin burimi kryesor për financim gjatë këtij tremujori me një indeks pozitiv prej 0.18.

Grafik 7. Ndryshimet në financimin e sektorit bankar

Për tremujorin e ardhshëm, bankat nuk presin ndryshime të rëndësishme të qasjes në financim. Financimi përmes depozitave të ekonomive familjare pritet të jetë i pandryshueshëm, ndërsa financimi nga depozitat e ndërmarrjeve pritet të kontribuoj negativisht në financimin e bankave me

indeks negativ prej 0.17. Bankat nuk deklaruan pritje për lëvizje të rëndësishme as sa i përket maturitetit të financimit gjatë tremujorin e ardhshëm (grafiku 7).

Rezultatet e pyetjeve të fokusuara: Ndikimet e Covid-19 në sektorin bankar

Pyetësi i anketës për tremujorin e dytë 2021 është plotësuar me dy pyetje shitesë, që kanë mëtuar të adresojnë pritjet rreth dinamikave të shfaqura në dimensionin e rrezikut kreditor gjatë vitit 2021 dhe ndikimin e krizës pandemike në dinamikën e ofertës dhe kërkesës kreditore sipas sektorëve ekonomik.

Në pyetjen mbi pritjet e bankave për kalimin e kredive të ristrukturuara në kredi joperformuese (KJP), bankat kanë shfaqë pasiguritë që ende përcjellin dinamikën rreth materializimit të ndikimit të pandemisë në rrezikun kreditor në të ardhmen afatshkurtër. Rrjedhimisht, pritjet e bankave janë të ndara në mes të atyre që nuk presin që kreditë e ristrukturuara të kalojnë në kredi jo-performuese deri në fund të vitit 2021, dhe bankave që kanë dhënë një parashikim të probabilitetit që kjo të ndodh. Saktësisht, pesë banka pjesëmarrëse theksuan se nuk presin që kreditë e ristrukturuara si pasojë e Covid-19 të kalojnë në KJP, duke u bazuar në monitorimet e vazhdueshme dhe në ecurinë stabile të kthimit të kredive nga këta klientë. Sidoqoftë, katër bankat tjera deklaruan pritjet se nga 3 deri në 6 përqind e kredive të ristrukturuara si pasojë e Covid-19 të kalojnë në KJP. Një nga bankat me rëndësi sistemike ka deklaruar se pret që kjo përqindje të arrij nivelin e 15 deri 20 përqind të kredive të ristrukturuara, duke theksuar se rreziku më i lartë për këtë dinamikë vjen nga segmenti i ndërmarrjeve të vogla.

Përgjigjet e disagreguara të bankave për ndërmarrjet sipas sektorëve tregojnë për kahjen e financimit të ekonomisë dhe dinamikën në sektorë të caktuar. Gjatë tremujorit të dytë, bazuar në lehtësimet e standardeve kreditore, sektori i ndërtimtarisë përbën sektorin me ofertën më të volitshme sipas bankave. Përgjigjet e dy bankave me rëndësi sistemike dhe me peshë të lartë në gjithsej kreditimin e sektorit deklaruan lehtësime të konsiderueshme të standardeve kreditore për këtë sektor, e që rezultoi në indeks pozitiv prej 0.30. Tutje, për kreditë ndaj sektorit të prodhimit dhe atij të patundshmërive banesore po ashtu u aplikuan standarde të lehtësuara, saktësisht indeks pozitiv 0.21 për të dy sektorët. Kushtet dhe rregullat u lehtësuan deri në një masë kryesisht për kreditimin e sektorit të patundshmërive banesore (indeks pozitiv 0.33), sektorit të prodhimit (indeks pozitiv 0.29), si dhe sektorit të patundshmërive komerciale (indeks pozitiv 0.27). Për dallim nga anketa e kaluar ku dinamikën në kreditimin e sektorit të tregtisë u nxitën në një masë të madhe nga oferta kreditore e lehtësuar, këtë tremujor ky sektor u ndikua kryesisht nga kërkesa për kredi me një indeks të lartë pozitiv prej 0.52. Përveç sektorit të tregtisë, të gjithë sektorët ekonomik rritën kërkesën për kredi gjatë tremujorit të dytë. Kërkesë të lartë për kredi kishte edhe nga sektori i prodhimit (indeks pozitiv 0.53), pasuar nga sektori i ndërtimtarisë (indeks pozitiv 0.44) dhe ai i shërbimeve (indeks pozitiv 0.42).

Për TM3 2021, bankat presin që standardet kreditore të lehtësohen kryesisht për sektorin e prodhimit dhe atë të shërbimeve. Ngjashëm, edhe kushtet dhe rregullat priten të lehtësohen në masë më të madhe për sektorin e prodhimit dhe atij të patundshmërive (banesore dhe komerciale), përderisa në nivel të ulët lehtësime priten edhe për sektorin e tregtisë dhe shërbimeve. Njëkohësisht, kërkesa për kredi priten të ketë rritje nga të gjithë sektorët, e veçanërisht nga sektori i prodhimit, i tregtisë dhe i patundshmërive banesore.

Pritjet për Inflacionin

Me qëllim të avancimit të kapaciteteve analitike dhe duke u bazuar në praktikat më të mira rajonale dhe më gjerë, BQK ka vazhduar me anketimin e institucioneve financiare në vend, duke u mbështetur në hipotezën se institucionet financiare bartin praktikat më të mira nga bankat amë dhe kanë ekspertizën e duhur për të projektuar dinamikat e inflacionit. Si rezultat, nga tremujori i tretë i vitit 2019, AKB është pasuruar edhe me pyetje shtesë, që adresojnë pritjet e bankave komerciale për zhvillimet në çmime në vend, duke ndihmuar kështu dhe plotësuar analizat tona në aspektin e analizimit, modelimit dhe parashikimit.

Në pyetësorin e fundit, përveç deklaramentit të bankave lidhur me vlerësimet që kanë për nivelin e inflacionit në tremujorin paraprak, pyetësi adreson edhe pritjet e bankave për tremujorin e tretë të vitit 2021 dhe për vitin 2021 në përgjithësi. Anketa shërben gjithashtu edhe si një mjet për identifikimin e faktorëve specifik që potencialisht mund të ndikojnë pritjet e bankave për nivelin e caktuar të inflacionit.

Metodologjia

Pritjet e inflacionit luajnë të paktën dy role të rëndësishme. Së pari, ofrojnë një statistikë përmbledhëse kuantifikuese për shkallën e inflacionit në të ardhmen, dhe së dyti, mund të përdoren për të vlerësuar besueshmërinë e objektivitetit të inflacionit të vendosur nga bankat qendrore.

Rëndësia e pritjeve të inflacionit është më e lartë për vendet të cilat e kanë adoptuar strategjinë e shënjestrimit të inflacionit. Për këto vende, pritjet e inflacionit, ndër të tjera, shërbejnë edhe si një tregues i besueshmërisë së publikut ndaj bankës qendrore. Nëse besohet se banka qendrore do të reagojë për të arritur objektivin, atëherë edhe pritjet e agjentëve ekonomik lidhur me shkallën e inflacionit do të ishin më pranë objektivit. Pritjet e inflacionit janë të rëndësishme edhe për bankat të cilat nuk posedojnë politikë monetare, duke qenë se shërbejnë si input i rëndësishëm në përcaktimin e çmimeve dhe pagave, si dhe në procesin e modelimit dhe parashikimit. Për më tepër, pritjet e inflacionit ndikojnë kërkesën agregate, që më pas ndikon ecurinë e inflacionit.

Për dallim nga inflacioni aktual i cili matet në mënyrë të drejtpërdrejtë, pritjet lidhur me inflacionin vlerësohen me metoda të tërthorta. Ndër më të përdorurat është anketimi i agjentëve ekonomikë: konsumatorëve, bizneseve, bankave komerciale, etj. Banka Qendrore e Kosovës, për herë të parë ka filluar me vlerësimin e pritjeve për inflacionin në tremujorin e tretë të vitit 2019, fillimisht me bankat komerciale.

Vlerësimet që merren nga bankat komerciale janë të formës sasiore të shoqëruara edhe me shpërndarje të probabilitetit. Pritjet për inflacionin vlerësohen për horizonte të ndryshme kohore, fillimisht vlerësimet për tremujorin paraprak si dhe pritjet për tremujorin e ardhshëm dhe vitin aktual në përgjithësi. Mbledhja e informacionit përmes anketave pasohet nga procesi i sistemimit, përpunimit dhe agregimit për të gjetur mesataren e pritjeve të inflacionit nga bankat komerciale.

Përmbledhja e rezultateve

Bazuar në anketën e realizuar në qershor të vitit 2021, bankat kanë vlerësuar nivel më të lartë të inflacionit në tremujorin e dytë të vitit 2021 krahasuar me tremujorin paraprak dhe presin një ngritje akoma më të lartë në tremujorin e tretë të vitit 2021. Dinamikat që kanë karakterizuar lëvizjen e çmimeve gjatë periudhës raportuese u reflektuan në pritjet inflacioniste të bankave komerciale: 1.9 përqind në TM3 2021 nga 1.6 përqind sa e kanë vlerësuar për tremujorin paraprak (tabela 2). Për vitin 2021 bankat presin se niveli i inflacionit do të jetë 1.9 përqind, nga 0.2 përqind sa është vlerësuar të ketë qenë në vitin 2020. Anketa e realizuar përfshinë edhe efektet potenciale që presin bankat pas përballjes me pandeminë Covid-19.

Të dhënat e publikuara nga Agjencia e Statistikave të Kosovës (ASK) për tremujorin e dytë të vitit 2021 sugjerojnë se norma mesatare vjetore e inflacionit ishte rreth 2.1 përqind. Pra, vlerësimi i bankave për nivelin e inflacionit ishte më i ulët krahasuar me të dhënat aktuale. Për tremujorin e tretë bankat presin se norma mesatare e inflacionit do të jetë 1.9 përqind. Pesë banka presin që inflacioni do të jetë mbi 2 përqind dhe katër banka të tjera presin se inflacioni do të jetë në intervalin nga 1 deri në 2 përqind.

Tabela 2. Pritja e inflacionit nga bankat, ndryshimi vjetor në përqindje

Bankat	TM2 2021	TM3 2021	2021
1	2.7%	2.3%	1.7%
2	1.2%	1.9%	2.2%
3	1.2%	2.4%	2.5%
4	0.6%	2.0%	1.7%
5	2.4%	2.2%	1.9%
6	1.1%	1.0%	1.1%
7	1.2%	1.7%	1.9%
8	2.7%	2.4%	2.5%
9	1.4%	1.6%	1.7%
Mesatarja	1.6%	1.9%	1.9%

Burimi: Bankat komercial dhe kalkulumet e BQK-së.

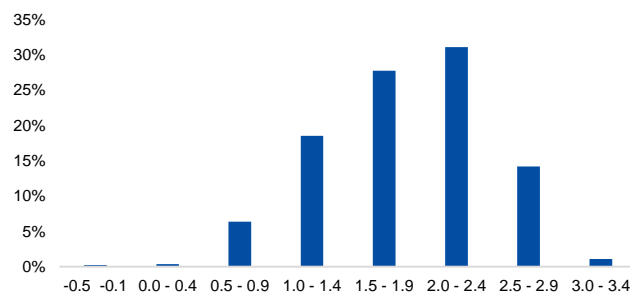
Siç ilustron figura 8, shpërndarjet e raportuara të probabilitetit tregojnë një pasiguri relativisht të ulët në lidhje me rezultatin e ardhshëm të inflacionit, pasi shpërndarja e probabilitetit të bankave është e përqendruar në inflacionin e pritur.

Në komentet e tyre cilësore, bankat kanë cituar disa faktorë të mundshëm për rritjen e shkallës së inflacionit:

- ✓ Situata më optimiste sa i përket pandemisë - presin rritje të aktivitetit ekonomik dhe rrjedhimisht të nivelit të inflacionit;
- ✓ Pengesat e krijuara në zinxhirët e furnizimit si pasojë e pandemisë Covid-19 si dhe rritja e çmimeve të derivateve të naftës, dinamika që janë reflektuar në rritjen e kostove të transportit dhe përkitazi në rritjen e çmimeve;
- ✓ Zhvillimet e çmimeve në tregjet ndërkombëtare;
- ✓ Prodhim i ulët në Kosovë dhe varësia e lartë nga importet (inflacioni i importuar).

Pritjet e bankave për vitin 2021 janë në përputhje me trendin më të lartë të inflacionit krahasuar me vitin 2020, megjithatë, mbeten më të ulëta si pritje kur kemi parasysh dinamikën me të cilat po karakterizohen çmimet në vend.

Grafik 8. Probabiliteti i inflacionit për TM3 2021 (boshti-x: pritjet e inflacionit, ndryshimi vjetor në përqindje; boshti-y: probabiliteti)

Burimi: Bankat komercial dhe kalkulumet e BQK-së.

Rr. Garibaldi, nr.33, 10000 Prishtinë,
Republika e Kosovës
Tel: +383 38 222 055; Fax: +383 38 243 763
Web:www.bqk-kos.org